

Mededelingen

Herziene conclusie

**'Twee begroeide
zandverstuivingen in Brabant en
hun angeldragende bewoners'
Bzzz 26, pagina 62-66.**

Hans Nieuwenhuijsen

Conclusie en discussie

b. Hoe de aculeatengemeenschap van een, met heide begroeide, zandverstuiving er in de nazomer in Brabant uitziet zien we in fig. 1 en 2. Tussen beide gebieden bestaan grote overeenkomsten wat de opbouw van de gemeenschap betreft. In het totaal bestaat de aculeatengemeenschap van dit mozaïk van droge heide, bos van arme grond en zandverstuiving in begin september in Brabant uit ongeveer 30 soorten. Peeters e.a. (2001) tellen 26 aan het heide-ecotoop gebonden bijensoorten. Vier soorten komen op bijna elke droge heide voor, ook hier. Het zijn *Andrena fuscipes*, *Nomada rufipes*, *Colletes succinctus* en *Epeolus cruciger*. Van de wespen met een voorkeur voor droge heide noemen we *Anoplius viaticus*, *Prionemis parvula*, *Eumenes coarctatus*, *Eumenes pedunculatus*, *Mellinus arvensis*, *Mimesa equestris* en *Philanthus triangulum*.

c. Er zijn echter ook verschillen tussen beide terreinen (zie tabel). Ten eerste is in Budel de verhouding bijen: wespen = 14:13 en in Soerendonk 12:19. Soerendonk is blijkbaar een gunstiger ecotoop voor wespen dan Budel, waarschijnlijk vanwege de droogte en de warmte. Ten tweede komen naast de 17 soorten, die op beide terreinen voorkomen, per terrein nog eens tien andere soorten voor. Als we ervan uit gaan dat bij meer bezoeken het aantal gemeenschappelijke soorten zal stijgen en het aantal verschillende soorten zal dalen, dan nog zullen er verschillen blijven. Zijn die verschillen terug te voeren op een verschil tussen de beide plekken? In Soerendonk komen bijen (*Halictus confusus* en *Lasioglossum sabulosum*) en wespen (*Smicromyrme rufipes*, *Pompilus cinereus*, *Cerceris quadricincta* en *Cerceris quinquefasciata*) voor met een voorkeur voor droge en warme biotopen. In dit gebied komt

de relatie tussen heide en zandverstuiving naar voren. In het bosrijkere Budel komen soorten voor als *Lasioglossum zonulum* en *Caliadurgus fasciatellus*. Hier treedt de relatie tussen heide en bos meer op de voorgrond.

Literatuur

Peeters, T.M.J., M. Nijsen & H. Esselink, 2001. Bijen in Nederlandse heidelandschappen. – *De Levende Natuur* 102(4): 159 – 165.

Errata

Anthophoratabel in Bzzz 26

pagina 75: bovenste tekening.

Daar staat nu: linker poot 2 *A. plumipes* ♂.

Dat moet zijn: tergiet 7 dorsaal *A. quadrimaculata* ♂.